

Національний
банк України

Результати опитування
підприємств Харківської області
щодо їх діяльності

III квартал 2022 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Харківської області в III кварталі 2022 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Харківської області у III кварталі 2022 року свідчать, що на тлі війни респонденти пом'якшили свої прогнози щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 40.0% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 53.3%) (графік 1). У цілому по Україні – «мінус» 37.9%. Найпесимістичніше були налаштовані респонденти підприємств транспорту та зв'язку (баланс відповідей – «мінус» 62.5%);
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання споживчих цін перевищить 20.0%, становить 70.7% (у попередньому кварталі – 73.3%), у цілому по Україні – 71.7%. Головними чинниками інфляції респонденти називають воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 83.3% респондентів (у II кварталі 2022 року – 90.0%), у цілому по Україні – 88.8%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 26.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3%). У цілому по Україні – «мінус» 15.1% (таблиця);
- **зменшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 11.9% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 50.0%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують, що обсяги реалізації виробленої продукції залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 14.3%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 7.2% та «мінус» 7.8% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – «мінус» 15.0% та «мінус» 9.8% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 33.3% та «мінус» 41.4% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 29.3% та «мінус» 25.3% відповідно (таблиця);
- **уповільнення скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 38.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 56.7%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 25.5%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 95.2% і 57.1% відповідно (у попередньому кварталі – 86.7% і 62.1% відповідно). Найвищі оцінки щодо зростання цін реалізації продукції власного виробництва в підприємств переробної промисловості (100.0%) (графік 6). Очікується, що на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **повільніше зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 47.6% (у попередньому кварталі – 73.3%). Водночас респонденти області очікують **прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника:** баланс відповідей – 19.0% (у II кварталі 2022 року – 3.3%) (графіки 4, 6).

Найбільше обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 5).

Очікування респондентів щодо зростання потреби в позикових коштах найближчим часом послабилися (графік 8). 26.2% респондентів, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування та занадто високі ставки за кредитами – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів. Також вище, ніж у попередньому кварталі, респонденти оцінили вплив чинника невпевненості у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (графік 10).

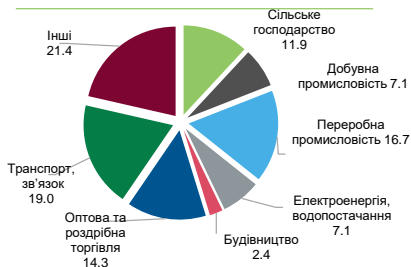
92.5% респондентів області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.1%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

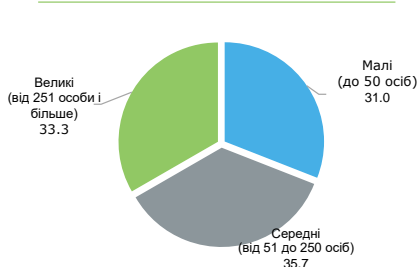
- **поточний фінансово-економічний стан** оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 40.5% (у II кварталі 2022 року – «мінус» 66.7%). У цілому по Україні – «мінус» 21.8%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 6.7%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 11.9% (у попередньому кварталі – 20.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

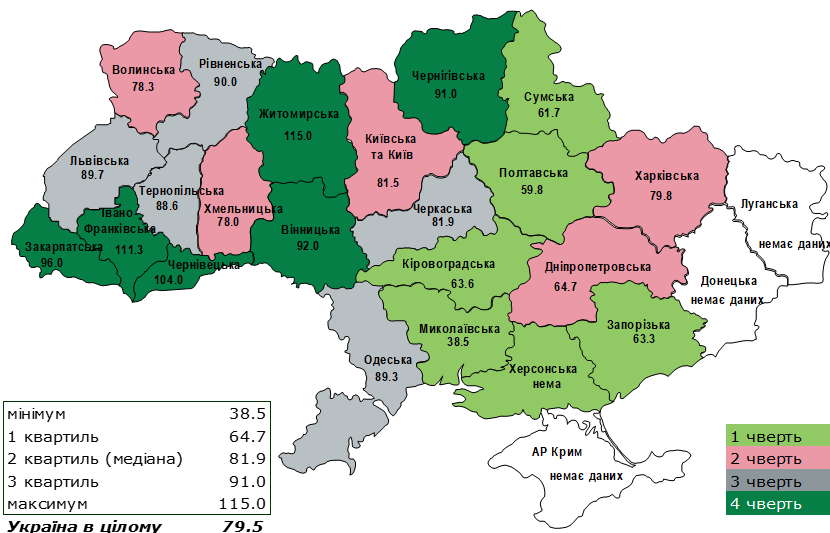

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 02–31 серпня 2022 року;
- опитано всього 42 підприємства;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт і зв'язок, інші види економічної діяльності.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

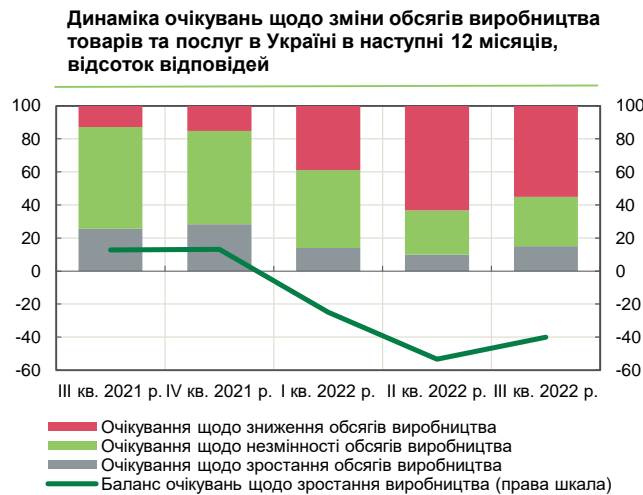
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Харківської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2021 р.	IV кв. 2021 р.	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.
фінансово-економічного стану	6.3	2.1	-8.3	-33.3	-26.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	27.1	22.9	13.5	-50.0	-11.9
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	4.7	2.2	11.4	-33.3	-15.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	13.0	8.5	22.9	-41.4	-9.8
кількості працівників	2.1	-12.5	-2.7	-56.7	-38.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

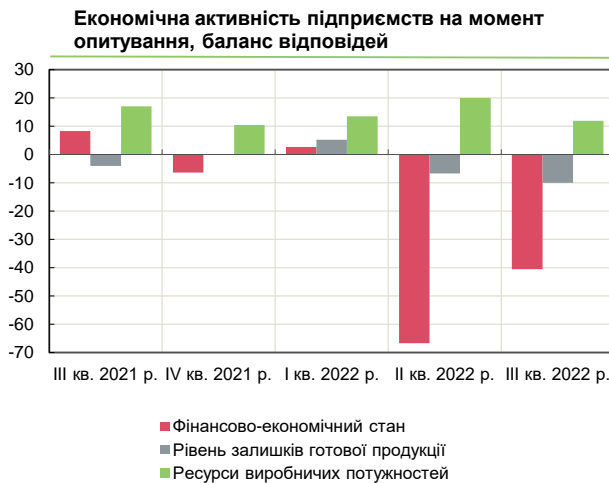
Графік 1

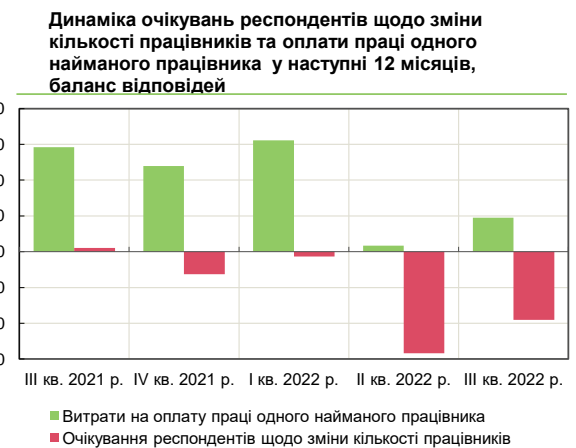
Графік 2

Графік 3

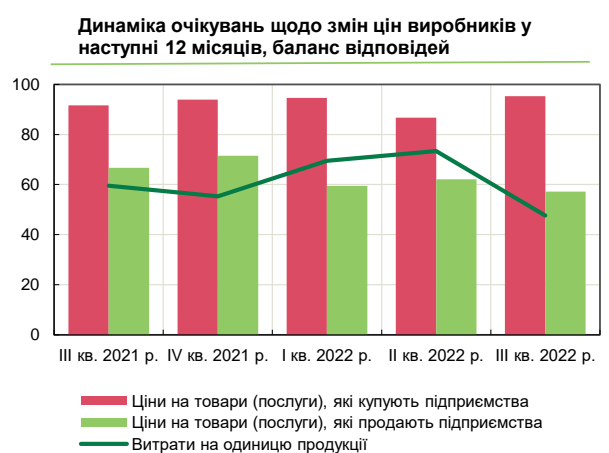
Графік 4

Графік 5

Графік 6

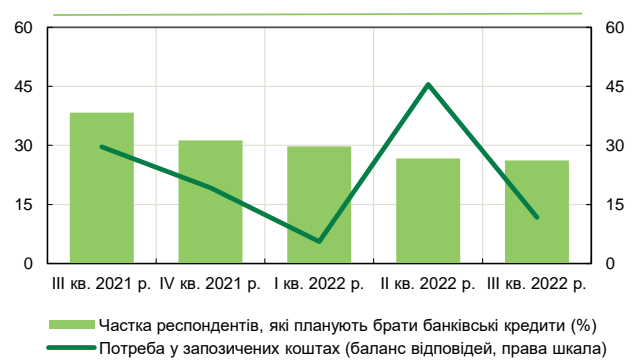
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

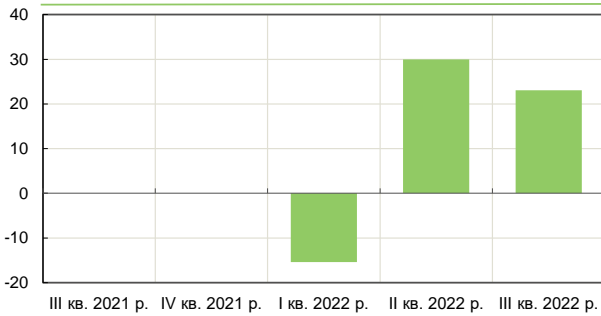
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

